

ויתירה מזו הרי הרמב"ם כבר כתב "ודבר שאין הדעת סובלת אותו" ומפני מה צריך להוסיף "ואין זה אצלי אלא כמו דברי החלום?"

ואוי"ל ע"פ המבואר בחסידות דבחלום יש ב' הפכים ביחד (דברגע זה הוא נמצא במקום זה וברגע שלאח"ז במקום רחוק ביותר וכה"ג), והנה כבר כתב הרמב"ם "דדברי טעם הם" וביחד עם זה כותב לאח"ז "ודבר שאין הדעת סובלת אותו", כלומר דמקיים כאן ב' הפכים וע"כ מסיים הרמב"ם "ואין זה אצלי אלא כמו דברי החלום".

ובאמת בפסק הרמב"ם לאח"ז הוא לא חולק עליהם לגמרי רק במקצת, ובמקצת הוא פוסק כמותם ע"ש. וע"כ לא כתב הרמב"ם דבר שאין בו טעם וכו' דכאן יש קצת טעם ואדרבה מוסיף בדוקא "חלום" להורות דבמקצת הם נכונים וכמו שנמצא בפסק הרמב"ם מיד לאח"ז.

הלכה ומנהג

הכנסת יבש שנימוח לתוך כלי שני

(גליון)

הר' יוסף ישעי' ברזין
שליח כ"ק אד"ש סדני, אוסטרליא

א. בגליון יט (לו) העיר הרה"ג ר' שד"ב הלוי שי' וולפא במש"כ אדה"ז בסידורו להחמיר שבדבר יבש שנימוח יש בו בישול אחר בישול ומשו"ה יש להחמיר במלך שלא ליתנו לתוך כלי שני, וכן בצוקער שלא לערות עליו מכ"ר - דלכאורה צ"ב, מדוע רק במלח

החמיר שלא ליתנו לתוך כ"ש, משא"כ בצוקער שכתב רק שלא לערות מכ"ר.

והביא שם מש"כ בס' שבת כהלכה להגר"י שי' פרקש כמה ביאורים בזה, ועייש"ב שדחה (בס' הנ"ל) מש"כ בקובץ הערות וביאורים - כולל צ"צ וכן מש"כ בס' מאור השבת בביאור כהנ"ל. ומה"ט תירץ בס' שבת כהלכה באו"א שהצוקער דינו כתבלין, ובתבלין נפסק להדיא (בשו"ע אדה"ז סשי"ח סי"כ) שמותר ליתנו לתוך כ"ש. משא"כ במלח שעליו אמרו בגמ' שאין דינו כתבלין (וראה ג"כ בשו"ת נשמת שבת סל"ד ג"כ באו"א שמלח חמור יותר כיון שהוא דבר חריף, ועיי"ש עוד).

ובהתאם לזה כ' הרב פרקש שאסור להכניס קפה-נמס לתוך כ"ש כיון שנימוח ודינו כמלח (וכן בכל דבר יבש שנמוח). ובגליון הנ"ל האריך הרב ש. ד. ו. הנ"ל לדחות דבריו ולדעתו "לא יתכן לבנות וליסד איסור חדש. . שאין לו שום מקור בדברי אדה"ז", ולכן כתב ש"אין להמנע מליתן קפה נמס בכ"ש (אם ידוע שהוא אמנם מבושל כבר) וכן כל דבר שנתבשל כבר מותר ליתנו בכ"ש חוץ מהמלח".

והנה בגוף דבריו שמותר ליתן קפה-נמס לתוך כ"ש. לענ"ד הצדק אתו, אבל מטעם אחר לגמרי. ובהתאם למש"כ הצ"צ שהטייא דינו כתבלין, הובא ונתבאר בס' הנ"ל (פ"א הערה נא) ולדידי אין כל מקום מסביר לחלק בין טייא לקפה, אף שבס' הנ"ל (שם הערה נה) העתיק להלכה מש"כ הגו"ר שהקפה אין דינו כתבלין לפי שאינו בא למתק דבר אחר, כיון דכולו הוא הקפה עצמו.

ואני לא כן עמדי, דהרי הביא שם (בהערה נא) שמש"כ הצ"צ בנוגע לטייא מתאים לג' ההגדרות שבתבלין: (1) שבא למתק דבר אחר. (2) שלאחרי שנתבשל משתמשים בו עוד הפעם. (3) שעיקר ענינו אינו לאוכלו בפנ"ע. ומכיון שכן, מאי שנא הא-מהא. ובאם נאמר דקפה ל"ה תבלין דאינו בא למתק ד"א וכל כולו הוא קפה, הרי גם התה לא בא למתק ד"א, ובשניהם ה"ה מתערב ומתבשל במים.

[ואף שכתבתי בגליון העבר הערה 19 לחלק קצת עפמש"כ בשו"ת חת"ס (או"ח סע"ד) דבמדינות הספרדים נאכל כמות שהוא יבש, וא"כ אין דינה כתבלין - כל כי האי, לא בעינן למשכונהי נפשין ליישר דברי הנ"ל בשינויאי דחיקא. ואף שבגוור"ר כ' מפורש דקפה אינו כתבלין גברא אגברא קרמית, דלהצ"צ לכאורה אין דינו כתבלין, וכמו תה. וז"פ].

ועצ"ע בקפה-נמס שאינו האבק מעצם הזרעונים כ"א תמצית הטעם ממה שבישלו בה הזרעונים, אבל בזה י"ל דממנ"פ, דמצד המים הרי אין משקין מתבשלין בכ"ש, והקפה עצמו ה"ה תבלין. ומכיון שכן, נמצא שמותר ליתן קפה-נמס לתוך כ"ש (ולא מטעמי' דהרב ש. ד. ו. הנ"ל, כ"א מפני) שתבלין אינו מתבשל בכ"ש.

ועפ"ז מותר גם כשידוע שלא נתבשל מכבר (וכמפורסם ליודעי-דבר שבימינו מחממים הקפה-נמס ע"י טכניקות מסוימות ולא נתבשל כלל), וכ"ז דלא כמ"ש בגליון הנ"ל להתיר רק כשידוע שלא נתבשל, והוא לטעמי' דמותר להכניס דבר יבש שנתבשל כבר, אף שנימוח לתוך כ"ש. אבל לדידן בלא"ה מותר מפני שדינו כתבלין.

ומדאיתנן להכא, צל"ע על מש"כ בגליון הנ"ל "שעצם חידושו [בס' "שבת כהלכה"] שסוכר דינו כתבלין, אין זה דבר פשוט כלל, ואינו מתאים עם חלק מהגדרות התבלין". ולא ידעתי כוונתו מדוע אינו "פשוט כלל" כלשונו ומאי שנא מתה שפסק הצ"צ להדיא שה"ה כתבלין, ואדרבא - באם בתה דינו כתבלין, אף שמקום לומר שאינו כתבלין לפי שזהו מהות כל המשקה (ע"ד מש"כ הגוור"ר בנוגע לקפה), לא כש"כ בנוגע לסוכר שזהו כל ענינו לשמש בתור תבלין למתק דבר אחר וכו'.

וה"ז מתאים לכל ההגדרות בתבלין שנת"ל. ולא עוד אלא שאפי' הבצל דינו כתבלין (כמ"ש אדה"ז בשו"ע ס"א) וק"ו לסוכר, סוף דבר, מש"כ הנ"ל מוקשה בעיניי, ואינו מובן לגמרי.

ב. ומעתה, שנתבאר שהסוכר דינו כתבלין [ובגליון העבר הערתי ממש"כ המסגה"ש על קש"ע ס"פ ס"ג שטייא ה"ה כתבלין, וכדעת

הצ"צ ונמצא שגם לסכתו הוא הדין בסוכר], נחזור לדברי אדה"ז בסידורו שאסר לערות עליו מכ"ר מפני שיבש שנימוח דינו כלה ויש בו בישול אחר בישול, ומ"מ במלח אסר אפי' להכניסו בכ"ש ובגליון הנ"ל לא ניחא לי' בתירוצו דס' "שבת כהלכה" שזהו מפני שסוכר ה"ה כתבלין, וס"ל דבמלח יש "דין מיוחד . . שמצרפים בו שתי חומרות ביחד" כלשונו. אבל בשאר דברים שנתבשלו, אפי' ביבש שנימוח ס"ל דאין איסור להכניסם בכ"ש. וכעין סברתו כ' בשו"ת נשמת שבת (סנ"א) בדעת אדה"ז.

והנה, אף שבאחרונים שהעתיקו שיטת רבינו, לא שמיעא להו כלומר לא סבירא להו לביאור הנ"ל, מדסתמו וכתבו שלשיטתו אסור להכניס אפי' שאר דברים שנתבשלו לתוך כ"ש - מ"מ שומה עלינו לבאר סברתם עד כמה שאפשר, וכפשוט.

[ודרך אגב מש"כ בכ"מ בגליון הנ"ל ע"ד הכנסת דבר לח לתוך כ"ש לא דק שבזה כו"ע מודו דמותר, שאין משקין מתבשלים בכ"ש ולא דנו כ"א בנוגע ליבש שנימוח, וז"פ].

הנה מש"כ לחלק שרק דברים שלא נתבשלו אסור להכניסם בכ"ש מחשש שמא הם מקלי הבישול, אבל בדבר שנתבשל כבר כגון ביבש שנימוח מותר - ה"ז היפך שכל הפשוט לחלוטין, דהרי האיסור להכניס בכ"ש הוא מחשש שמא הם "מקלי הבישול", כלומר (כפירוש הפשוט) שמא מתבשלים בקל. ודעת לנכון נקל שבדבר שכבר נתבשל (באם יש בו בישול אחר בישול) ה"ה מתבשל עוד יותר בקל, כיון שהוא רך יותר. וכ"ז פשוט וברור.

ומה"ט החמיר היראים בפת' (שבזה כו"ע ס"ל שלהיראים אסור בכ"ש ואכ"מ) דמכיון שנאפה כבר (ולדידי' יש בישול אחר אפי') ה"ה מתבשל בקלות יותר. ועד כדי כך, שמטעם זה החמיר הקצוה"ש אפי' במשקין (שבזה נאמר במפורש שאינם מבשלים בכ"ש) שבאם נתבשלו כבר מתבשלים אפי' בכ"ש אף שדחה סברתו בס' שבת כהלכה פ"א הערה ס"ב ושם בביאורים אות ט).

ועפ"ז פשוט שבכל דבר שיש בו איסור בישול אסור להכניסו בכ"ש שמא ה"ה מתבשל בכ"ש. ואדרבה - דכדבר שנתבשל כבר ה"ז טעם נוסף להחמיר. ובפרט שדברי אדה"ז בשו"ע (סי"א) ברור מללו: "שיש דברים רכים שמתבשלים גם בכ"ש ואין אנו בקיאין בהן. . . ויש להחמיר בכולן", וה"ז כולל כל דבר שיש בו משום איסור בישול, כולל יבש שנימוח (שלדעת אדה"ז בסידורו יש בו משום בישול אחר בישול).

ולהעיר שב"הלכתא רבתא לשבתא" כתב אדה"ז הטעם בחומרות הללו "לפ"ד הרבה מגדולי הראשונים יש בהן איסור כרת וסקילה במזיד וחיוב חטאת בשוגג", והרי כ"ה ג"כ בנדו"ד שלהדעה דיבש שנימוח יש בו בישול אחר בישול שפסק אדמוה"ז בסידורו כוותיהו להלכה (ולא רק בתור חומרא - עיי"ש בדבריו שדייק לומר "יש בו משום בישול אחר בישול" וכן בהמשך הענין "משום איסור סקילה וקרת ח"ו", ולא כמ"ש בשער הענינים "טוב למנוע", "חשש חיוב חטאת" וכיו"ב.

אמנם משו"ת דברי נחמ"י סכ"א (אות ב) דייק להיפך מזה שלא כתב "יש בו משום בישול לד"ה", וצע"ק [ועי' מה שכתבנו בזה בגליון העבר הערה 16 בסופן]. ומ"מ, לבסוף מסיק בשו"ת הנ"ל שכ"ד "התשב"ץ וכלבו בהחלט, ומשמע קצת דעפ"ז ס"ל כן לאדה"ז להלכה) וא"כ לפ"ד הרבה מגדולי הראשונים (ואדה"ז בכללם!) יש בו איסור כרת וסקילה במזיד, וא"כ מדוע שלא נחמיר מספק חטאת וסקילה וכו' גם בכ"ש, מחשש שמא מתבשל בקל וכמ"ש אדה"ז בשו"ע ש"יש מי שמסתפק וחושש מחיוב חטאת גם בכ"ש" (ועיי"ג"כ בקו"א סק"ח סק"ח שטעם החומרא הוא "משום שבת וסקילה וחטאת"), ודלא כמ"ש הרב הנ"ל שה"ז צירוף שתי חומרות ביחד, דלדעת אדה"ז יבש שנימוח להלכה דינו כלח.

ואדרבה, הרי במלח נפסק להלכה בשו"ע (ובסידור לא חזר מזה) שאינו מתבשל אפי' בכ"ר (ורק שהמחמיר בכ"ש תע"ב - עיי"ש בשו"ע אדה"ז סי"ז), ומ"מ החמיר אדה"ז שאפי' בנתבשל כבר מכיון שנימוח דינו כלח, וכ"ז רק בצירוף עם השיטה (שכן

ס"ל לאדה"ז מעיקרא דדינא) שבלח יש בו בישול אחר בישול (וכמ"ש מזה בגליון העבר הערה 14 עיי"ש).

וכ"ש וק"ו בכל דבר יבש שנימוח שלהלכה יש בו בישול אחר בישול, ודאי שיש מקום לאסור להכניסו בכ"ש לחוש לחומרת היראים [נכמו במלח שיש לחוש לה"איכא דאמרי" (שאינו להלכה) שמתבשל בכ"ש, רק בכל יבש שנימוח יש לחוש לשיטת היראים (שהובאה להלכה) שמתבשל בכ"ש].

ג. ומה שהקשה הנ"ל, דא"כ מדוע כתב אדה"ז בסידורו בנוגע למלח שאסור ליתנו בכ"ש לפי חילוק הדיעות שבשו"ע שיש אוסרים אפי' ליתן בכ"ש שהיס"ב, דהול"ל כן בכל יבש שנימוח ולא רק במלח - פשוט שכתב כן אדה"ז במפורש במלח להורות חידושו, שאף שלדינא מותר אפי' בכ"ר, מ"מ יש להחמיר גם בנתבשל אפי' בכ"ש אבל עצם האיסור דיבש שנימוח בכ"ש נכלל במ"ש בהתחלת דבריו דבר יבש שנימוח יש בו בישול אחר בישול, ומזה מובן שיש להחמיר בו חומרת היראים שלא להכניסו לתוך כ"ש.

ואף שרב גוברי' וחילי' דהרב הנ"ל בכחא דהתירא וללמד זכות על בני"י וכו' וכו' - בנידון זה שיש בו "חשש סקילה וחטאת" לדעת אדה"ז שביבש שנימוח יש בו בישול אחר בישול, לכאורה שומר נפשו ירחק מזה, כפשוט.

ועפ"ז י"ל שבדברי אדה"ז יש ג' חלוקות, דבהתחלת הענין מבאר הכלל שביבש שנימוח יש בו בישול אחר בישול, ואח"כ מפרט ג' פרטים בזה, ומן החמור אל הקל (1) "שלא להחם בשר או עופות צלויים או מבושלים אם יתחמם והו"ל הנמחה מהם עד שהיס"ב", שבזה אין חילוק בין כ"ר לכ"ש, ובשניהם אסור, ולא הוצרך אדה"ז לכותבו בהדיא ואדרכה - לא בא הכתוב לסתום אלא לפרש ומסתימת הלשון מדלא חילק משמע דבכל גווני אסור (ונכלל במ"ש בשו"ע שיש להחמיר בכ"ד בכ"ש) אף שיש לדחות קצת, ואכ"מ. (2) בצוקער שדינו כתבלין אין לערות עליו מכ"ר, אבל בכ"ש מותר וכמשנת' בשו"ע דין התבלין. (3) במלח יש דין מיוחד,

שאף שמעיקרא דדינא אינו מתבשל בכ"ש, ואפילו לא בכ"ר, מ"מ המחמיר אף בכ"ש תע"ב.

וא"ש עפ"י הסדר ודיוק הלי' דאדה"ז (ומיושב קושיית הנ"ל ע"ד הסדר דאדה"ז).

ד. ומה שלא העתיק אדה"ז דין כזה בשו"ע כ"א בנוגע למלח, ולא בשאר דברים. ואדרבה - הורה להקל (בסי"א ובפס"ז) ורק במלח כתב שהמחמיר תע"ב - הנה אם כדבריו כן הוא שרק במלח יש מקום להחמיר, ובתרתי - שיבש שנימוח יש בו בישול אחר בישול, וגם שמתבשל בכ"ש (שב' ענינים אלו אינם להלכה עפ"ד אדה"ז בשו"ע דס"ל שביבש אין בו בישול אחר בישול. וקיי"ל דמלח אינו מתבשל אפי' בכ"ר), הנה הו"ל להחמיר לכה"פ בשאר הדברים שלא לערות חכ"ר לחוש להשיטה ביבש שנימוח יש בו בישול אחר בישול, דהרי ה"דין מיוחד" שיש במלח הוא רק בזה שלחד מ"ד מתבשל גם בכ"ש, אבל בנוגע לגוף השקו"ט אי ביבש שנימוח יש בישול אחר בישול אין כל מקום להחמיר במלח יותר מבשאר דברים, וממנ"פ חיישינן לשיטה זו (לחומרא עכ"פ), הו"ל להחמיר בשאר דברים ג"כ, עכ"פ בנוגע לעירוי מכ"ר, ואם לא חשו לשיטה זו בשאר דברים יבשים שנתבשלו, מדוע נחמיר במלח.

ומכאן, שאין מקום כלל מסברא לחלק בין מלח לשאר דבר יבש שנימוח, ומההכרח לבאר דברי אדה"ז בשו"ע באו"א. וי"ל בשתיים:

(1) דרכו של אדה"ז שלא להעתיק חידושי-דינים, אף שהם פשוטים מסברא, כ"א באופן ובמציאות שמצאם בספרים שקדמו לו (ראה בריש ס' שולחן המלך ע"ד כללי אדה"ז וש"נ), ומכיון שבמרדכי כתב כן בנוגע למלח, העתיקו אדה"ז בענין זה, אף שמסברא מוכן שיש מקום להחמיר בכל דבר. זאת ועוד דרכו של אדה"ז לסמוך על מ"ש במ"א ואינו חוזר ושונה בכל מקום (עיי"ש). ומכיון שכן סמך עמ"ש בדין המלח. ומיני' דגם בשאר דברים יש להחמיר.

2) ועוי"ל באו"א, ובהקדמה שבס' האחרונים נתקשו (וכמו שהקשה בגליון הנ"ל) בהבנת שיטת המשנ"ב שפסק שביבש שנימוח אין דינו כלח, ומ"מ החמיר במלח מבושל שלא לערות מכ"ר (והוא ע"ד משנת' בשו"ע אדה"ז, אלא שאדה"ז כתב שמקום להחמיר במלח גם בכ"ש) והעלו באופנים שונים נויש ליישב גם ע"פ משנת"ל בכללי אדה"ז, וכש"כ וק"ו בס' משנ"ב שכידוע ה"ה (בעיקר) מלקט ומאסף דברי האחרונים שקדמו לו מבלי לכתוב חידושי דינים (כ"כ) ואכ"מ].

ויש שכתבו (עי' בס' "שבת במטבח" (באנגלית)) ליישב עפמש"כ בשע"ת (סק"ה) בשם ס' זרע אמת (ח"א סל"ט), עיי"ש בפנים הרי דאע"ג דצוקער חשיב כדבר יבש, מ"מ הואיל ואין הדרך לאוכלו בעין, א"כ כשממחהו במים אי"ז גמר בישולו כ"א התחלת בישולו, ואסור ועפ"ז שאני צוקער ומלח שיש סברא להחמיר שיש בו בישול אחר בישול משא"כ בשאר יבש שנימוח.

ולפי סברא זו יש להחמיר בכל יבש שנימוח, כאם הדרך לאוכלו כשהוא מחוי, וה"ז כולל גם קפה-נמס [אלא שלדין עפ"ד הצ"צ י"ל דדינו דתבלין ומותר בכ"ש, אבל בכ"ר ודאי אסור. ולהנ"ל, גם לדעת המשנ"ב מקום להחמיר בזה]. ובזה נסתרה ג"כ הוכחתו מהמשנ"ב. ובפרט שבמשנ"ב מפורש כתוב להחמיר גם בצוקער (עיי"ש), והוא דלא כמ"ש הנ"ל שבמלח יש דין מיוחד, ועכצ"ל באופנים האמורים שבמלח נשמע לכל דבר, או שרק בדבר שדינו לאוכלו כשהוא מחוי אסור.

ה. והנה בסידורו כתב אדה"ז רק שאסור לערות מכ"ר על צוקער ולא כתב במפורש להתיר בכ"ש (והי' אפ"ל שדיבר הכתוב בהווה. שבסוכר הדרך לערות עליו מכ"ר משא"כ במלח, ועצ"ע), אמנם בחיי"א (כלל כ' ס"ז) כתב להדיא דלהי"א שיבש שנימוח דינו כלח צריך ליתן הצוקער לתוך כ"ש דוקא. וצ"ע דעתו בנוגע למלח, וממשמעות דבריו שהשמיט דין המלח (ואדרבה, שכתב בס"ד דאין בו בישול אחר בישול, וכן בס"ז בטעם המתירים בצוקער כתב שדינו כמלח מבושל), משמע קצת דבמלח יש להתיר אפי' בכ"ר, גם לדיעה זו דיבש שנימוח יש בו בישול אחר בישול, כיון דבלא"ה

איכא דאמרי דאינו מתבשל אפי' בכ"ר (וכן משמע בס"ד שם) וה"ז להיפך ממש ממ"ש הרב הנ"ל שבמלח יש דין מיוחד לחומרא נאלא שאי"ז בהתאם למ"ש האחרונים (א"ר וד"מ) שכוונת המרדכי להחמיר במלח היא במלח המבושל, ומזה, שלדעה זו דיבש שנימוח יש בו בישול ה"ז כולל גם מלח]. ועצ"ל בכוונת החי"א, באם י"ל להיפך, שבמלח י"ל לאסור אפי' ביבש, ודוחק. ומ"מ, אין לנו אלא דברי אדה"ז בסידורו. והחולק עליו כחולק על השכינה וכו', וד"ל.

אולם בקצור שולחן ערוך (ס"פ ס"ג) אסר ליתן מלח לתוך כ"ש, ומ"מ התיר בצוקער, ובדבריו אא"פ לפרש ע"פ הנ"ל שסוכר ה"ה כתבלין, כיון שאסר גם כתבלין ליתנם לתוך כ"ש, אלא שבאמת צע"ג מה שאסר בתבלין ליתנם לתוך כ"ש. היכן המשמעות בשו"ע (ס"ט וס"י). ובשערים מצויינים בהלכה (לזקני הרה"ג הרש"ז זצ"ל ברוין) שם (סק"ח) העיר בזה, שבכמה דפוסים בשו"ע נשמט תיבת "תבלין" ועפ"ז דעת הקשו"ע לאסור גם תבלין להכניסם לתוך כ"ש. ויש לדחוק שגם במלח שאסר בכ"ש היינו במלח שלהם. אבל מש"כ שהמחמיר במלח מבושל תע"ב - היינו רק לתוך כ"ר. ונמצא שדין המלח והצוקער שוים, שבשניהם מותר בכ"ש, בכדי שלא לגבב חומרות להחשיבו כלה, וגם לאסור בכ"ש. ודוחק (ועי' במסגרה"ש). ומ"מ, אין הכרח לפרש דברי אדה"ז בהתאם לזה. וכפשוט וגם מוכן, ועצ"ע קצת.

1. כן להעיר משו"ת דברי נחמי' סכ"א (נדפס בהוספות לשו"ע אדה"ז ח"ב ע' תכד ואילך) שעמד בדברי אדה"ז בשו"ע, שפסק שיבש שנימוח אין דינו כלה, ומ"מ כתב להחמיר במלח, וכתב ע"ז בשו"ת הנ"ל ד"צ"ע שאין בו טעם לכאורה". והוא דלא כמ"ש הרב הנ"ל מסברתו דבמלח יש דין מיוחד, ובשו"ת הנ"ל ס"ל דאדרבה במלח יש טעם להקל שהרי בלא"ה קיי"ל שגם בכ"ר לא בשלה, וכמשנת"ל. ואף שמההכרח ליישר דעת אדה"ז, מ"מ עכ"פ מוכח דסברא זו שבמלח יש דין מיוחד דחוי' היא בעיניו. וי"ל באופנים הנ"ל (שבמלח נשמע לכ"ד, או שבדבר שאוכלים אותו כשהוא מחוי דוקא שאני). או י"ל באופן אחר, כמ"ש בס' שבת כהלכה

(כפ"ג ביאורים אות יב) ליישב קושיית הדברי נחמי' דמלח שאני שמיד בנתינתו בטרם ה"ה נימוח טרם שנתחמם משא"כ בשאר יבש שנימוח שנתחמם הופך ללח, עיי"ש המקור לסברא זו (ופלא שבגליון הנ"ל, אף שהעתיק מס' הנ"ל בכ"מ, אישתמיטתי לחילוק זה שכתב בין מלח לשאר דברים). ולסברא זו, אי"ז רק במלח כ"א בכל דבר יבש שנימוח לפי החימום. והוא דלא כמ"ש בגליון הנ"ל שבמלח דוקא יש דין מיוחד. וכ"ז לדעת אדה"ז בשו"ע, אבל בסידורו י"ל דלא נחית לכ"ז ובכל יבש שנימוח אסור בכ"ש חוץ מתבלין, וכבר נתבאר שהסוכר דינו כתבלין.

וכאן המקום להעיר שלמותר להדגיש הפשוט ומוכן בלא"ה שכבודו דהנ"ל במקומו מונח, וע"ד מש"כ הו"ע בגליון הנ"ל בכיר"ב, וד"ל.

ברכת המצות בציצית

הת' חיים שטיינברג

תות"ל בית משיח - 770

בשו"ע אדה"ז ס"ח ס"ג: "כל ברכת המצות צ"ל מעומד חוץ מברכת השחיטה והפרשת חלה שאינו מצוה כ"כ שאינו עושה אלא לתקן מאכלו, אבל עשיית המצוה לזמן . . כו", ע"כ.

ובפשטות מ"ש "שאינו עושה אלא לתקן מאכלו" הביאור הוא, שדברים אלו אינם מצות מצ"ע רק שאם רוצה לאכול אזי מחוייב בשחיטה והפרשת חלה.

ועפ"ז יש להמתיק למה הביא אדה"ז כלל זה בריש הלכות ציצית דוקא (בפשטות הסיבה לזה היא כי זהו ברכת המצות הראשון בשו"ע), דלכאור' הי' מקום לומר שמצות ציצית ה"ה ג"כ כהפרשת חלה ושחיטה משום דהמצוה היא רק לתקן מלבושו,